

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Hoitotyön koulutusohjelma

Ossi Antikainen ja Runo Pyykönen

Lukiolaisten tiedot nuuskasta

Opinnäytetyö 2014

Tiivistelmä

Ossi Antikainen ja Runo Pyykönen
Lukiolaisten tiedot nuuskasta, 35 sivua, 3 liitettä
Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Hoitotyön koulutusohjelma
Opinnäytetyö 2014
Ohjaaja: lehtori Sinikka Laine Saimaan ammattikorkeakoulu ja terveydenhoitaja
Eira Ahokainen-Römpötti Kimpisen lukio

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata Kimpisen lukion opiskelijoiden tietoja nuuskasta. Tarkoituksena oli myös kuvata lukiolaisten olettamuksia nuuskaa kohtaan. Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Kokonaisotanta oli yhteensä 140. Aineisto kerättiin sähköisellä Webropol-kyselyllä. Vastausprosentiksi saatiin 71,4 (n=102).

Kyselylomake koostui taustatiedoista ja strukturoiduista kysymyksistä. Näistä tehtiin kuvaajia Excel- ja Webropol-ohjelmaa apuna käyttäen. Näin vastauksista saatiin frekvenssejä ja prosenttiosuuksia.

Opinnäytetyöstä selvisi, että lukiolaiset ovat tietoisia nuuskaan liittyvistä vaaroista, mutta lainsäädäntöön liittyvä tieto oli osittain puutteellista. Nuuskaaminen on kasvava ilmiö lukiolaisten keskuudessa. Lukioissa ei myöskään ole tarpeeksi nuuskaan liittyvää päihdevalistusta, mutta suurin osa lukiolaisista ei ollut myöskään kiinnostunut saamaan enempää tietoa nuuskasta.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää lukiolaisille suunnatussa päihdevalistuksessa. Tutkimuksen perusteella nuuskaa ja sen vaaroja pitäisi tutkia laajemmin. Lukiolaisten asenteita nuuskaamista kohtaa pitäisi saada muutettua kielteisempään suuntaan.

Asiasanat: nuuska, lukiolainen, päihdevalistus,

Abstract

Ossi Antikainen and Runo Pyykönen

High school students knowledge about snuff, 35 pages, 3 appendices

Saimaa University of Applied Sciences, Lappeenranta

Health Care and Social Services, Degree Program in Nursing

Bachelor's Thesis 2014

Instructor: Senior Lecturer Sinikka Laine, Saimaa University of Applied Sciences and Public Health Nurse Eira Ahokainen-Römpötti High school of Kimpinen

Purpose of this study was to investigate the Kimpinen High-School students information related to snus/snuff. The aim was also to describe high-school students assumptions related to snuff. Study was carried out using a quantitative research method. The total sample was 140. The data was collected by electronic Webropol survey. The response rate was 71.4 (n = 102).

The questionnaire consisted of background information and structured questions. These graphs were made with Excel and Weprobol programs. Frequencies and percentages were determined from the answers.

The thesis showed that high school students are aware of the dangers of snuff but there was lack of information related to the legalities. Snuff usage is a growing phenomenon among high school students. High schools do not have enough education about snuff, but most of the high school students are not interested to get more information.

The obtained result can be used for high school students in snuff education. Based on the study of snuff and its risks, it should be studied more extensively. High schools student attitudes towards snuff should be directed towards the negative aspects of snuff usage.

Keywords: snus / snuff, high-school student, drug and alcohol education

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Nuuskan käyttö ja terveysvaikutukset	6
3 Kimpisen lukio	9
4 Aiemmat tutkimukset.....	10
5 Tavoite ja tarkoitus	11
6 Opinnäytetyön toteutus	11
6.1 Tutkimusotos ja aineistonkeruumenetelmät.....	11
6.2 Mittarin luotettavuus ja kehittäminen.....	12
6.3 Aineiston analyysi	13
7 Tulokset.....	14
7.1 Vastaajien taustatiedot.....	14
7.2 Lukiolaisten tiedot nuuskasta.....	16
7.3 Lukiolaisten asenteita ja olettamuksia nuuskasta.....	21
7.4 Yhteenveto.....	26
8 Kokonaisluotettavuus ja eettisyys.....	27
9 Pohdinta.....	29
9.1 Johtopäätökset.....	29
9.2 Kehittämisehdotukset.....	30
9.3 Jatkotutkimukset.....	32
Kuviot.....	32
Taulukot.....	33
Lähteet.....	34

Liitteet

- Liite 1 Kyselylomake
- Liite 2 Tutkimuslupa-anomus
- Liite 3 Saate

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata Kimpisen lukion opiskelijoiden tietoa ja olettamusta nuuskasta. Tuotettua tietoa voidaan hyödyntää nuorten päihdevalituksessa ja ennaltaehkäisyssä sekä aiheeseen liittyvässä tiedonhankinnassa. Opinnäytetyö toteutuu sähköisenä verkkokyselynä Lappeenrannan Kimpisen lukion opiskelijoille. Lomakkeen kysymykset liittyvät nuuskaan, sen käyttöön ja hallussapitoon.

Opinnäytetyö on tärkeä, koska nuuskan käyttö on kasvava ilmiö nuorten keskuudessa. Moni nuorista ei tiedä nuuskan todellisista vaaroista. Yleisesti nuuskan käyttö ja kokeilu alkoi lisääntyä 1990-luvun alussa. Erityisesti urheilevien nuorten parissa nuuska yleistyi. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.) Yhteiskunnan kannalta on tärkeä tutkia nuuskaa yhtä paljon kuin tupakkaa, koska siitä voi tulla vastaavanlainen ongelma. Suomen tupakkalaissa on sanottu seuraavasti.

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla ehkäistään tupakkatuotteiden käytön aloittamista, edistetään niiden käytön lopettamista ja suojellaan väestöä tupakansavulle altistumiselta. Lain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden käytön loppuminen. (Tupakkalaki 1 20.8.2010/698).

Nuuskan käytön terveysvaikutuksia on tutkittu vähän, kun verrataan tupakkaan (Nuuska). Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 2013 nuorille tekemässä terveyskyselyssäkään ei nuuskan käytöstä kysytä kuin muutamalla kysymyksellä. Nuuskaa on yleisesti tutkittu vähän, joten tutkimus sopii hyvin hoitoalalle.

Tämän opinnäytetyön myötä terveysalalla olevat ja siihen valmistuvat saavat tietoa nuuskasta. Opinnäytetyön tuottama tieto auttaa nuuskan käytön yleistymisen tuomien riskien ennaltaehkäisyssä ja torjumisessa. Opinnäytetyö antaa tuotettua tietoa lukiolaisille ja näin he pystyvät arvioimaan nuuskan käytön terveydelle haitalliset puolet. Opinnäytetyöhön osallistuvat lukiolaiset mahdollisesti sisäistävät ongelman ja sen tuomat haitat. Hoitotyössä olevat pystyvät antamaan nuorille ajankohtaista tietoa nuuskasta ja nuoret voivat sen sisäistää.

2 Nuuskan käyttö ja terveysvaikutukset

Nuuska on tupakkatuote, jota polttamisen sijaan käytetään huulen alla, jolloin nikotiini ja muut sen sisältämät aineet imeytyvät suoraan verenkiertoon suun limakalvojen lävitse. Nuuskaa myydään kuivanuuskana ja kosteana nuuskana. (Nuuska.) Nuuska on jauhetun tupakan ja makuaineiden kosteutettu seos, joka pakataan noin 25 - 50 gramman rasioihin irtonuuskana tai pusseina. (Duodecim.) Nuuska valmistetaan tupakkamassasta, johon on lisätty natriumia, säilöntäainetta, kosteuden ylläpitävää ainetta ja vettä. Sen koostumus riippuu siitä, missä maassa nuuska on valmistettu. (Kuikka 2013, 6.) Nuuskasta on löydetty jopa 2500 kemiallista yhdistettä, joista osa on tunnettuja karsinogeeniä eli syöpää aiheuttavia aineita. Nuuska sisältää myös paljon raskasmetalleja ja jätteitä myrkyllisistä kasvinsuojeluaineista. (Cancer.)

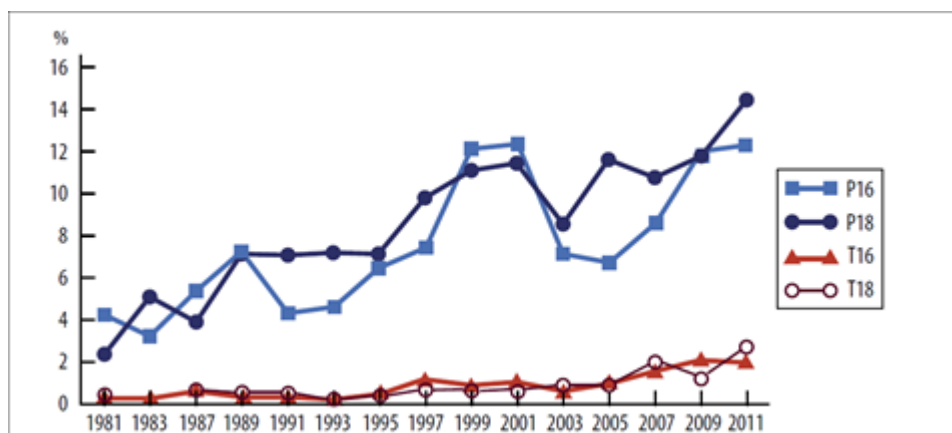
Nuuska aiheuttaa riippuvuutta ja on terveydelle vaarallista. Laissa nuuskan maahantuonti, myynti ja luovuttaminen on Suomessa kielletty. Ulkomailta palaava matkustaja saa kuitenkin tuoda 30 kappaletta 50 gramman nuuskarasioita. Nuuskan myyminen tai antaminen kavereille on laitonta. Nuuskan hallussapito ja maahantuonti on lain mukaan kielletty alle 18-vuotiailta. (Nuoret ja nuuska.)

Monilla urheiluvilla nuorilla on nuuskan käyttöön liittyviä virheellisiä käsityksiä. Monet eivät tiedä nuuskan heikentävän suorituskykyä. Nuuskan nikotiini supistaa verisuonia, jolloin lihasten verenkierto heikkenee. Lihasten hapen ja ravintoaineiden saanti vähenee. Nikotiini nostaa verenpainetta ja vähentää sydämen lyöntikapasiteettiä. Nuuskan läsnäolo ja näkyminen harrastusympäristössä, idolien ja valmentajien malli ja esimerkki sekä joukkueen toimintatavat vaikuttavat nuorten urheilijoiden nuuskan käyttöön. (Nuoret ja nuuska.) Nuuska voi sisältää noin 20 kertaa enemmän nikotiinia kuin tupakka. Tästä nikotiinimäärästä noin 15 - 20 % imeytyy ihmisen elimistöön (Kuikka 2013, 6).

Nuuskan suurimmat haitat liittyvät nikotiiniriippuvuuteen ja suun terveyteen. Nuuskan ensimmäiset vauriot ovat nähtävissä suussa. Nuuskaan voidaan maun parantamiseksi lisätä sokeria, joka ei ole hyväksi hampaille. Se aiheuttaa hampaiden reikiintymistä ja reiät tulevat yleensä ienrajoihin, missä nuuskaa pidetään. Muita nuuskan suuvaikutuksia ovat paikalliset limakalvovauriot, ienmuutokset ja

hampaiden värjäntymät. (Terveyskirjasto.) Nikotiini aiheuttaa aivojen reseptoreissa muutoksia. Niitä muodostuu enemmän ja ne herkistyvät nikotiinille. Nikotiiniriippuvuus on kemiallista riippuvuutta ja se kehittyy erittäin nopeasti. Siihen kuitenkin vaikuttaa ihmisen yksilöllinen keskushermoston herkkyys. Tämän takia nikotiiniriippuvuus on nuuskan lopettamisen vaikein asia. (Kuikka 2013, 6.)

Nuuskan fysiologiset vaikutukset johtuvat pääasiassa nikotiinista, joka sekä stimuloi että rauhoittaa. Sydän- ja verisuonivaikutukset tulevat pääosin sympaattisen hermoston stimulaatiosta. Tyypilliset vaikutukset sydämeen ja verenkiertoon ovat verenpaineen kohoaminen (systolisen paineen nousu 5-10 mmHg) sekä sykkeen kasvaminen 10 - 20 lyönnillä minuutissa. (Duodecim.)

Kuvio 1. Suomalaisien nuorten nuuskankäyttö Nuorten terveystapatutkimuksen mukaan (P = pojat, T = tytöt). (Duodecim).

Suomessa käytettävä nuuska ostetaan pääosin Ruotsista. Sitä saa laivojen verottomista myymälöistä tai Venäjältä. Ruotsi on EU:ssa ainut maa, jolla on poikkeuslupa myydä nuuskaa. (Duodecim.) Suomessa nuuskan käyttäjät saavat yleensä nuuskansa kavereilta, jotka ovat käyneet hakemassa nuuskaa yli sallitun määrän. He myyvät sitä eteenpäin korkeammalla hinnalla.

Raskauden aikainen nuuskaaminen on yhteydessä vastasyntyneen ennenaikaiseen synnytykseen, raskausmyrkytykseen ja hengityskatkoihin. Nuuskaa paljon käyttävät ovat yhteydessä sydäninfarktiin ja aivohalvaukseen. Jokapäiväinen nuuskan käyttö voi lisätä riskiä sepelvaltimotautiin ja korkeaan verenpaineeseen. Nuuska lisää riskiä ruokatorvi-, haima-, ja mahasyöpään. Jos nuuskaa verrataan

tupakkaan, niin nuuska aiheuttaa kaksinkertaisen nikotiiniriippuvuuden. Nuuskaajilla on suurempi riski glukoosi-intoleranssiin ja tyypin 2 diabetekseen. Nuuskaamisen vaikutukset terveyteen kuitenkin nähdään pienempinä kuin tupakoinnin vaikutukset. (Kuikka 2013, 17.)

Nuuskaa käyttävät suurimmaksi osaksi miehet, mutta nuorten naisten nuuskaaminen on myös ollut noususuuntainen. Suomalaisten 16 vuotiaiden poikien joka-päiväinen ja satunnainen nuuskan käyttö on viimeisten 30 vuoden aikana kolminkertaistunut ja 18 vuotiaiden seitsenkertaistunut. (Duodecim.)

Nuorten nuuskan kokeilut ja nuuskan käyttö ovat lisääntyneet muutaman vuoden ajan, mutta käyttö saattaa nyt olla tasaantumassa. Myös tytöt ovat omaksumassa nuuskan käyttöä. Nuuskan ja savukkeiden yhteiskäyttö on suhteellisen yleistä alaikäisten poikien keskuudessa. Valtaosa nuorista hankkii nuuskan kavereiltaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö.)

Nuuskan käytön lopettamiseen liittyy paljon vieroitusoireita. Näitä ovat muuan muassa ruokahalun lisääntyminen, unettomuus, nikotiinihimo, EEG:n muutokset, sykkeen hidastuminen, verenpaineen lasku, levottomuus, painonnousu, ärtyisyys, aggressiivisuus, masennus, väsymys ja keskittymiskyvyn huononeminen. (Duodecim.)

Laaja, nuorena aloitettu nuuskan käyttö on melko uusi ilmiö ja todellinen kuvan vaikutuksesta kansanterveyteen ilmenevät vasta vuosikymmenten kuluttua. Erityisesti nuorten naisten ja miesten nuuskan käytön aloittamista on ennaltaehkäistävä.

3 Kimpisen lukio

Tässä opinnäytetyössä tutustumme tarkemmin lukioikäisten nuuskaan käyttöön. Opinnäytetyö toteutuu yhteistyössä Kimpisen lukion kanssa. Kimpisen lukio on yleislukio, jonka kurssitarjonta antaa opiskelijalle mahdollisuuden painottaa opintojaan liikuntaan, kieliin, matemaattis-luonnontieteellisiin aineisiin ja humanistisiin aineisiin. Myös lukioteatteri, eri aineisiin liittyvät soveltavat kurssit ja projektit sekä aktiivinen oppilaskuntatoiminta tarjoavat opiskelijalle hyvät mahdollisuudet. (Lappeenranta.)

Kimpisen lukio ja Lappeenrannan Lyseon lukio on oiva vaihtoehto yhteistyökumppaniksi opinnäytetyöhömmme, koska siellä on opiskelijoita, jotka ovat painottaneet kurssitarjontansa liikuntaan. Kyseisessä lukiossa on paljon muitakin luokkia, joten vertailua liikuntapainotteisten ja tavallisten luokkien välillä on helppo tehdä. Lukiolaista käsittelemme nuorena, joka opiskelee pääsääntöisesti lukiossa.

Kaikkien Lappeenrannan lukioiden järjestyssääntöihin kuuluu, että tupakointi ja päihdyttävien aineiden käyttö on kielletty lukion tiloissa, koulun alueella ja välittömässä läheisyydessä sekä lukion tapahtumissa. Lukiossa noudatetaan järjestyssääntöjen lisäksi muun muassa järjestyslain (612/2003), tupakoinnin vähentämistoimenpiteistä annetun lain (603/1976) ja vahingonkorvauslain (412/1974) säädöksiä. (Lappeenranta.)

4 Aiemmat tutkimukset

Nuorten nuuskaamista Suomessa on tutkittu nuorten terveystapatutkimuksella. Nuorten terveystapatutkimuksessa on seurattu valtakunnallisin postikyselyin 12–18-vuotiaiden nuorten terveyttä ja terveystottumuksia vertailukelpoisin menetelmin joka toinen vuosi vuodesta 1977 lähtien. Vuonna 2013 tehdyssä raportissa tarkasteltiin erityisesti 12 - 18-vuotiaiden nuorten tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden käytön yleisyyttä sekä sitä, miten nuoret tekivät tupakkaostoja. Raportissa tarkasteltiin myös tupakkatuotteiden esilläpidon ja tupakkamainonnan havaitsemista. (Sosiaali- ja terveysministeriö.)

Nuuskan terveysvaikutuksista tehtyjä tutkimuksia julkaistaan tiedotusvälineissä yleensä hyvin valikoivasti. Epidemiologisten tutkimusten tulkinnan tunnettu ongelma on, että ensinnäkään ei ymmärretä suhteellisen riskin käsitettä, ja toisaalta valikoidaan tutkimuksista uutisoitaviksi ne, joissa on saatu uutisoinnin kannalta viestiä tukevia tuloksia. Uutisoinnissa jätetään mainitsematta ne tulokset, jotka eivät tue sitä kantaa, jota uutisoinnilla halutaan välittää. (Nuoret ja nuuska.)

Määrällisesti eniten tutkimuksia löytyi nuuskaamisen yhteydestä sydän- ja verisuonisairauksiin (Kuikka 2013, 34). Pitkäaikaiset seurantatutkimukset nuorena aloitetusta nuuskan käytöstä puuttuvat (Duodecim). Tutkimuksia on myös ollut ongelmallista tulkita, jos on esiintynyt samaan aikaan tupakointia.

Theseus-verkkotietokanta on ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden julkaisuarkisto. Nuuskaa on tutkittu ammattikorkeakoulujen opinnäytetöissä vähemmän kuin muita tupakkatuotteita, eikä nuuskasta tiedetä niin paljoa kuin esimerkiksi tupakasta. Kun Theseus-tietokannasta etsittiin ammattikorkeakouluissa nuuskaan liittyviä aiempia tutkimuksia, hakusanalla ”nuuska” löytyy 160 opinnäytetystä, kun taas hakusanalla ”tupakka” löytyy 1376. Moniin Theseus-tietokannasta löytyviin nuuskaa käsitteleviin opinnäytetöihin liittyy siis myös tupakka. Usein ammattikorkeakoulujen opinnäytetöissä käsitellään päihteiden käytön (Koskinen 2013) tai tupakoinnin (Jokinen 2012) ennaltaehkäisyä. Tupakan vaikutukset tiedetään jo pitkältä aikaväliltä. Osataan myös sanoa mihin tupakointi erityisesti vaikuttaa. Tupakasta on paljon erilaisia esitteitä ja siihen on hyvin paljon tietoa.

Nuuskasta voi tulla nuorten keskuudessa erittäin laaja muoti-ilmiö ja nuuskan vaikutukset näkyvät vasta myöhemmin. Tämän takia siihen tulisi osata jo puuttua aikaisessa vaiheessa terveysalalla.

5 Tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata Kimpisen lukion opiskelijoiden tietoa ja olettamuksia nuuskasta. Tuotettua tietoa voidaan hyödyntää nuorten päihdevalistuksessa ja ennaltaehkäisyssä sekä aiheeseen liittyvässä tiedonhankinnassa.

Etsimme vastausta seuraavaan kysymykseen:

Mitä lukiolaiset tietävät nuuskasta?

6 Opinnäytetyön toteutus

6.1 Tutkimusotos ja aineistonkeruu menetelmä

Opinnäytetyön tutkimusotokseen valittiin Kimpisen lukion toisen vuosikurssin opiskelijoita. Saimme Kimpisen lukion rehtorilta toisen vuosikurssin opiskelijoiden lukujärjestyksen. Heillä oli ATK-kurssi menossa, missä ryhmiä oli yhteensä 7. Jokaisella luokalla noin 20 oppilasta. Opinnäytetyön kokonaisotanta (N) on 140.

Kvantitatiivisen, määrällisen tutkimuksen tarkoituksena on koota tutkimuksen aihepiiristä numeerista tietoa, joka on luonteeltaan yleistä ja yleistettävissä (Kvantitatiivisen analyysin perusteet). Tämän takia saamme parhaan mahdollisen tuloksen keräämällä opinnäytetyömme aineiston sähköisellä verkkokyselylomakkeella (Liite 1). Sillä saamme kerättyä tietoa helposti ja nopeasti suurelta opiskelijajoukolta. Nuoret mielellään täyttävät kyselylomakkeen, joka ei ole liian monimutkainen ja jonka saa rauhassa täyttää nimettömästi. Silloin säilyy vastaajien tunnistamattomuus, kun tavoitteena on saada mahdollisimman rehellisiä vastauksia. Verkkokyselyn etuja verrattuna perinteiseen postikyselyyn ovat sen nopeus, joustavuus, helppous ja ympäristöystävällisyys (Heikkilä, Hupli, Leino-Kilpi 2008, 101–110).

Tarkoitus on saada koko kohdejoukko vastamaan eli kyseessä on kokonaisuotanta. Tavoitteena on mahdollisimman hyvä vastausprosentti. Strukturoitu kyselylomake sisältää taustakysymysten lisäksi kysymyksiä nuuskasta ja sen käytöstä.

Toteutimme opinnäytetyön syyslukukaudella 2014 siten, että kävimme Kimpisen lukion atk-tunnilla, jossa selitimme opiskelijoille opinnäytetyön tarkoituksen ja kyselylomakkeen täyttämisen. Tämän jälkeen ryhmät täyttivät kyselylomakkeen. Keräsimme vastauksia yhden viikon ajan. Yhteensä 7 ryhmästä 5 ryhmää täytti kyselyn ja vastauksia saimme yhteensä 102.

6.2 Mittarin luotettavuus ja kehittäminen

Luotettavuuskysymyksissä keskeisiä käsitteitä ovat perinteisesti olleet reliabiliteetti ja validiteetti arvioitaessa kvantitatiivisen tutkimuksen mittauksen luotettavuutta. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan mukaan on hyvän tieteellisen käytännön mukaista, että tutkijat työskentelevät tiedeyhteisön tunnustamien toimintatapojen mukaisesti (rehellisyys, huolellisuus, tarkkuus), käyttävät tieteellisen tutkimuksen vaatimusten mukaisia ja eettisiä menetelmiä tiedonhankinnassa ja arvioinnissa sekä huomioivat asianmukaisesti toisten tutkijoiden tekemän työn. (KvantiMOTV.)

Mittarin validiteetilla tarkoitetaan sen pätevyyttä. Se tarkoittaa hyvyttä mitata sitä, mitä sen on tarkoitus mitata tarpeeksi tehokkaasti ja kattavasti. Mittaria on osattava käyttää oikeaan kohteeseen oikealla tavalla, jotta se tavoittaa kohteen. Ajoituksen on myös oltava myös kohdallaan. (KvantiMOTV.)

Reliabiliteetti tarkoittaa luotettavuutta, käyttövarmuutta ja toimintavarmuutta. Kvantitatiivisen tutkimuksen kielessä sillä tarkoitetaan mittarin johdonmukaisuutta. Se mittaa aina, kokonaisuudessaan samaa asiaa. Jos mittari on täysin reliabeli, siihen eivät vaikuta satunnaisvirheet eivätkä olosuhteet. (KvantiMOTV.)

Sähköinen verkkokyselylomake sisältää 26 strukturoitua kysymystä. Olemme laatineet kyselylomakkeesta selkeän ja yksinkertaisen, jotta se on helppo täyttää.

Halusimme, että kyselylomake sisältää kuitenkin monenlaisia kysymyksiä, jotta saisimme mahdollisimman kattavasti tietoa aihepiiristämme. Pyrimme siihen, että kyselylomakkeemme mittaa niitä asioita, mihin haluamme vastaukset. Näin mittarimme täyttää valideiteettiin ja reliabiliteettiin ehdot. Kyselylomakkeen alussa on 5 taustakysymystä ja sen jälkeen 21 kysymystä, joilla mitataan opiskelijoiden tietoja nuuskasta.

Kysymys	Numero
Taustatiedot	1 - 5
Lukiolaisten tiedot ja oletukset nuuskasta	6 - 26

Taulukko 1. Mittarin rakenne ja kattavuus

6.3 Aineiston analyysi

Analysoimme tulokset tilasto-ohjelmalla. Kun aineisto kootaan sähköisenä verkkokyselynä, saamme ohjelmasta reaaliajassa tiedon vastaajamääristä sekä strukturoitujen kysymysten suorat jakaumat (frekvenssit). Tulokset kuvataan opinnäytetyön raportissa sanallisesti sekä taulukkoina ja kuvioina.

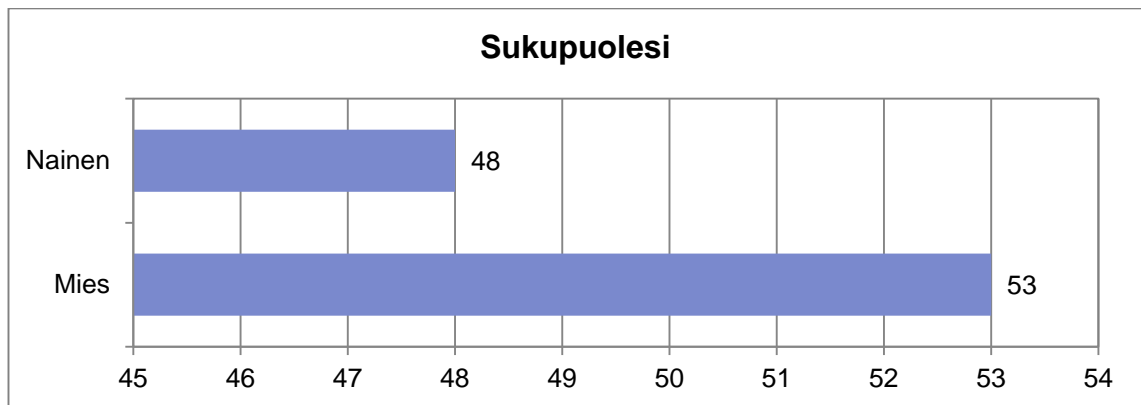
Perehdyimme saatiin tuloksiin ensin huolellisesti. Kaikkien vastanneiden lukiolaisten tulokset analysoitiin (N=102). Strukturoidut kysymykset analysoitiin suoraan Weprobol-sovelluksella, joka antaa tuloksista suorat jakaumat. Käytimme erilaisia keskiarvoja, moodeja, frekvenssejä ja prosentteja tunnuslukuina. Täten aineistosta saatiin erilaista numeraalista tietoa. Tuloksia esitettiin erilaisilla kaavioilla ja kuvioilla. Kuvaajat tehtiin viemällä Webropol-sovelluksesta aineisto Microsoft Excel 2013 -laskentataulukko-ohjelmaan.

7 Tulokset

7.1 Vastajien taustatiedot

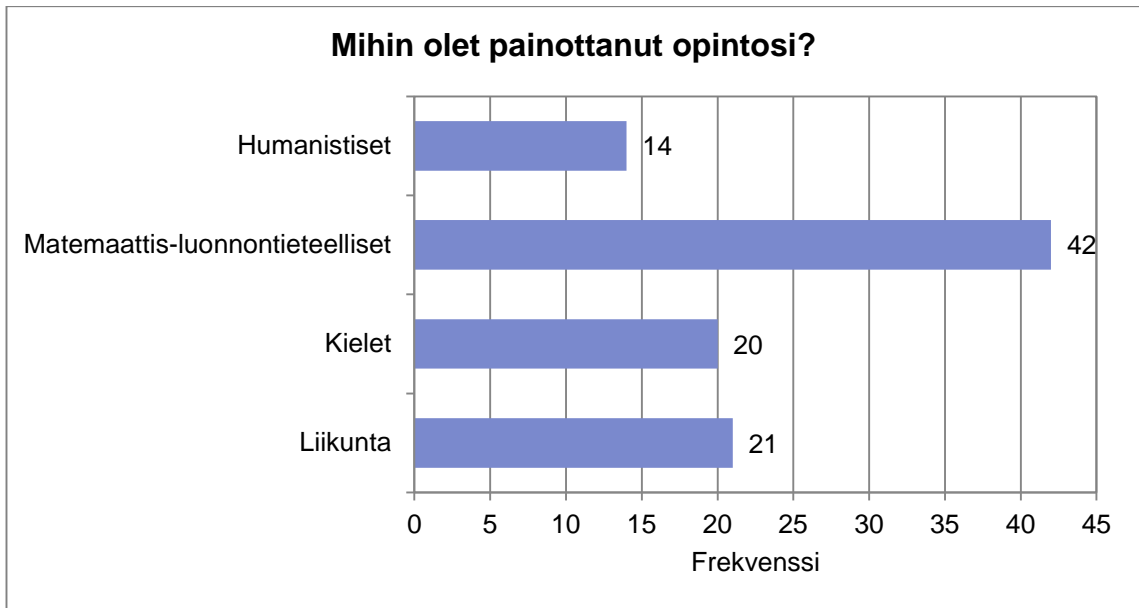
Lukiolaisilta kysyttiin taustatietoina sukupuolta, opintojen painotusta, nuuskan käyttöä, käyttikö joku kavereista nuuskaa ja jos käytti nuuskaa niin haluaisiko lopettaa sen käytön. Lisäksi lukiolaisilta kysyttiin 16 eri kysymystä, jotka liittyivät nuuskan vaikutuksiin, hallussapitoon ja lakiasioihin. Kokonaisuutenaan kuului noin 140 opiskelijaa ja vastauksia saimme 102 opiskelijalta. Vastausprosentiksi tuli täten 71,4.

Vastajista pieni enemmistö 52,5 % (n= 53) oli miehiä ja 47,5 % (n=48) naisia.

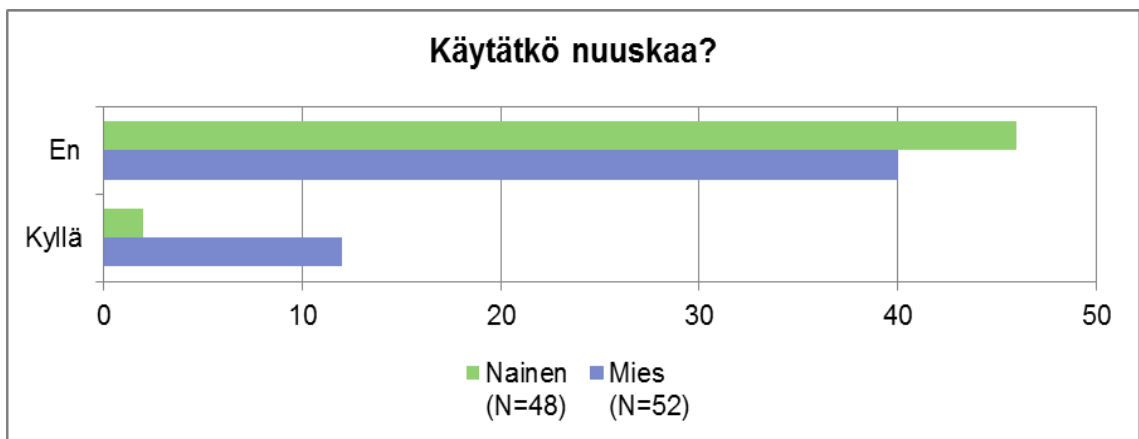
Kuvio 1. Sukupuolesi (N=101)

Vastajista 21,65 % (n=21) oli painottanut opinnot liikuntaan, 20,62 % (n=20) kielisiin, 43,3 % (n=42) matemaattis- ja luonnontieteellisiin ja 14,43 % (n=14) humanistisiin aineisiin. Vastajien opinnolliset painotteet luokiteltiin neljään eri ryhmään, jotta saataisiin tietoa syntykö nuuskan tiedon ja käytön määrässä joitakin ryhmäeroja.

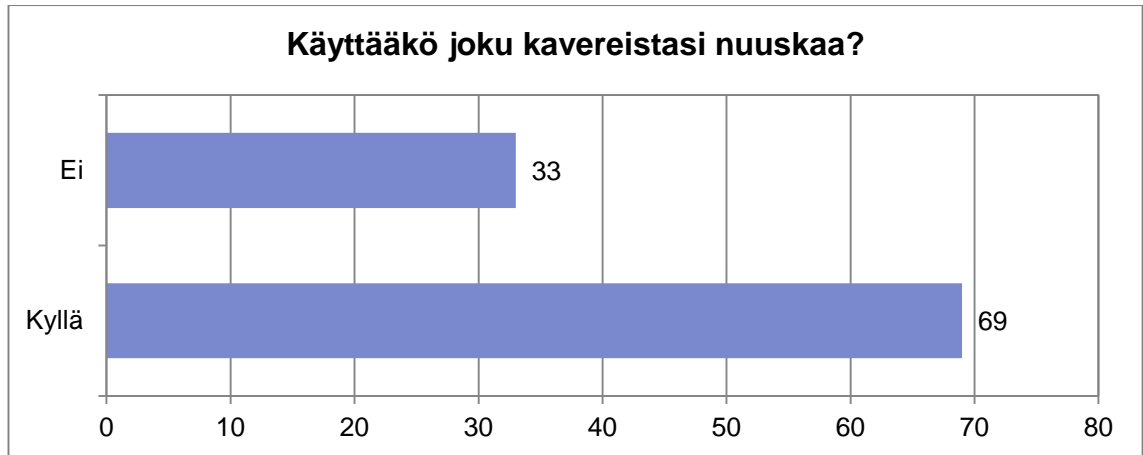
Kuvio 2. Opintojen painotus (N=97)

Kyselyssä yhtenä taustakysymyksenä kysyttiin käytätkö nuuskaa. Vastaajista miehissä nuuskaa käytti 23,07 % (n=12) ja naisista 4,16 % (n=2). Miehistä 76,92 % (n=40) ei käyttänyt nuuskaa ja naisista 95,83 % (n=46) ei käyttänyt nuuskaa. Tähän sisältyi jatkokysymys, jossa kysyttiin, jos käytti nuuskaa, niin haluaisiko lopettaa käytön. Kysymystä oli kuitenkin vaikea analysoida, koska suurin osa ei käyttä. Näin hekin olivat osaltaan vastanneet kysymykseen, joten sitä ei voi varmasti tulkita.

Kuvio 3. Nuuskaa käyttävät miehet ja naiset lukiolaisista (N=100)

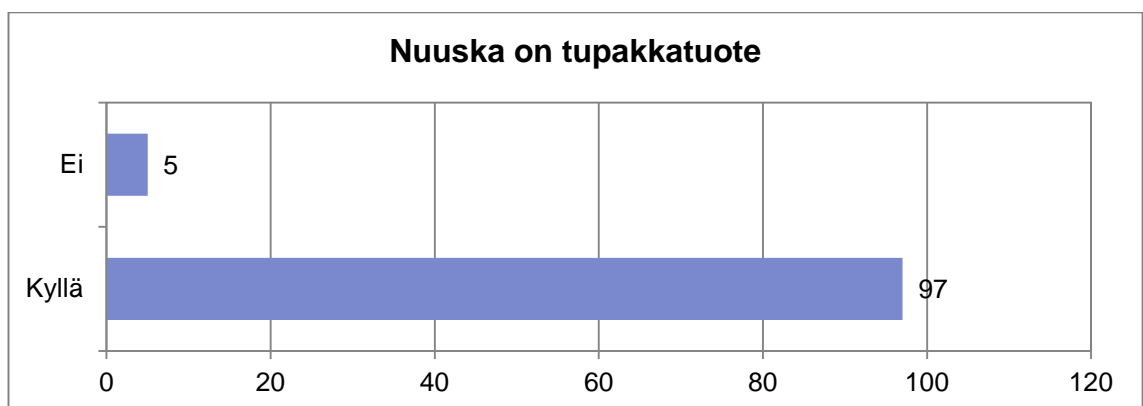
Taustakysymyksenä kysyttiin käyttäkö, joku kavereistasi nuuskaa. Tähän olivat vastanneet kaikki osanottajat. Opiskelijoiden vastauksissa 67,65 % (n=69) kohdalla oli, että kavereistaan joku käytti nuuskaa ja 32,35 % (n=33) osalta ei käytänyt.

Kuvio 4. Käyttääkö joku kavereistasi nuuskaa (N=102)

7.2 Lukiolaisten tiedot nuuskasta

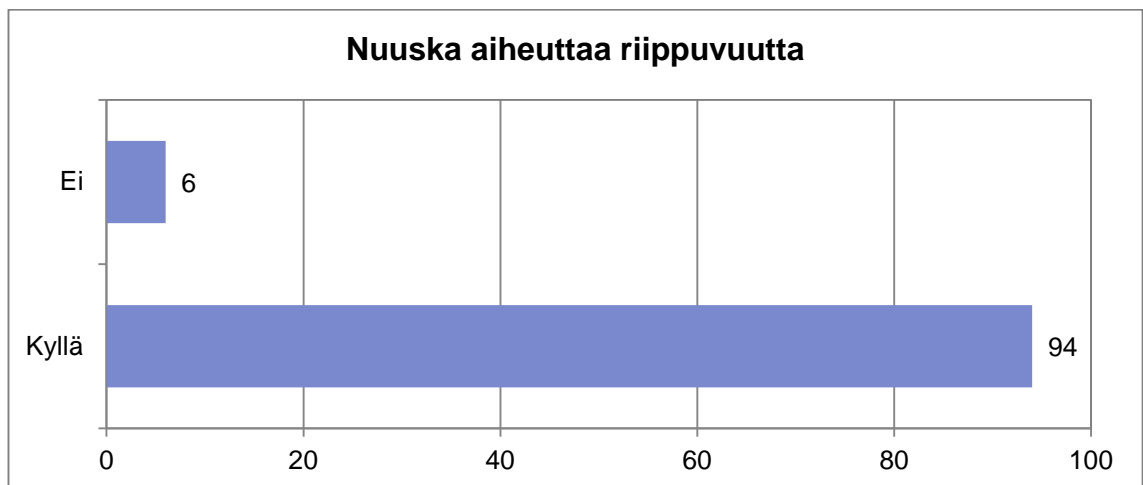
Taustakysymyksiä jälkeen painotimme kysymyksiä laadun siihen, mitä lukiolaiset tietävät nuuskasta. Kysymykset oli aseteltu kyllä ja ei-väittämiksi, joten niihin vastaaminen olisi sujuvaa, helppoa ja nopeaa. Laitoimme peräkkäin kuvioina ne kysymykset, joissa vastaajat olivat olleet lähes yksimielisiä. Näin taulukot pysyvät selkeinä ja helposti tulkittavina. Väittämää nuuska on tupakkatuote 95,10 % vastasi (n=97) lukiolaisista kyllä. Ei vastauksia 4,90 % oli (n=5) viisi.

Kuvio 5. Nuuska on tupakkatuote (N=102)

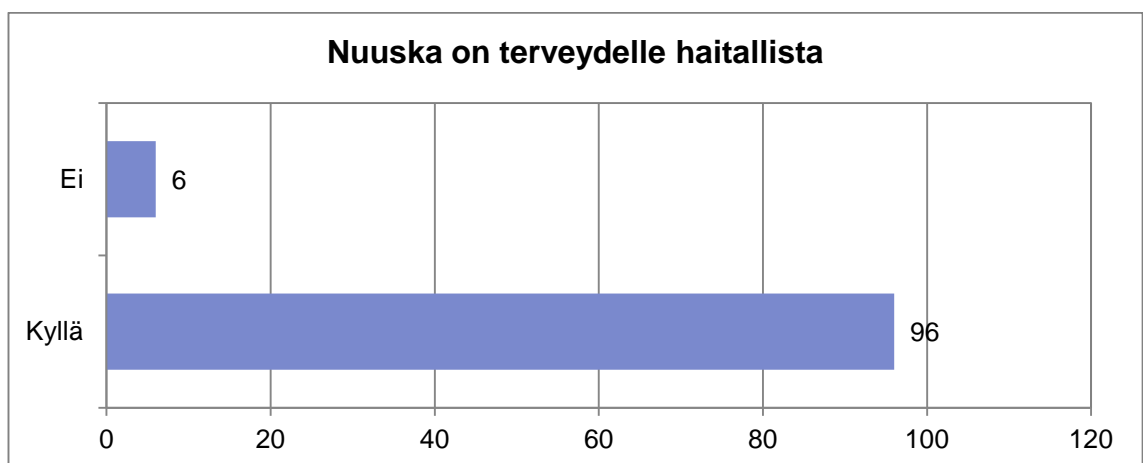

Nuuska aiheuttaa riippuvuutta. Väittämään kyllä vastasi 94 % (n=94). Ei väittämään vastauksia tuli 6 % (n=6).

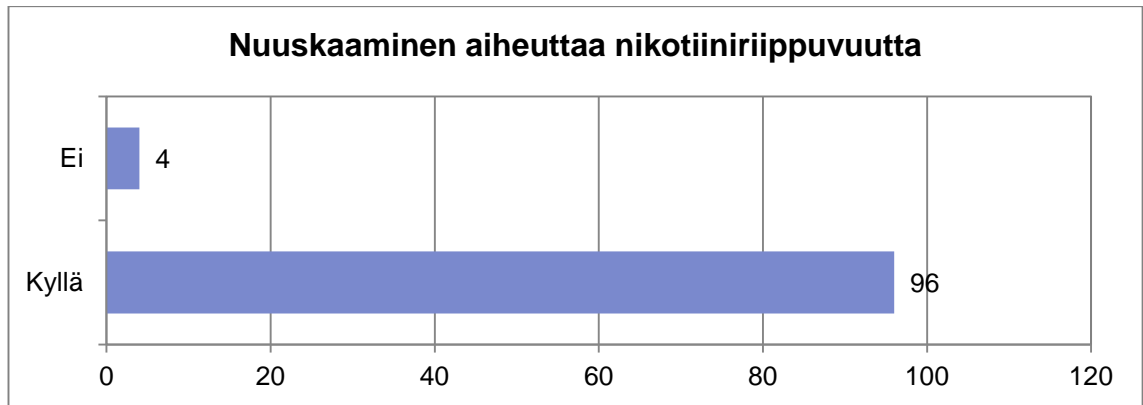
Kuvio 6. Nuuska aiheuttaa riippuvuutta (N=100)

Nuuska on terveydelle haitallista. Kysymykseen kyllä-vastauksia tuli 94,13 % (n=96) ja ei vastauksia 5,88 % (n=6).

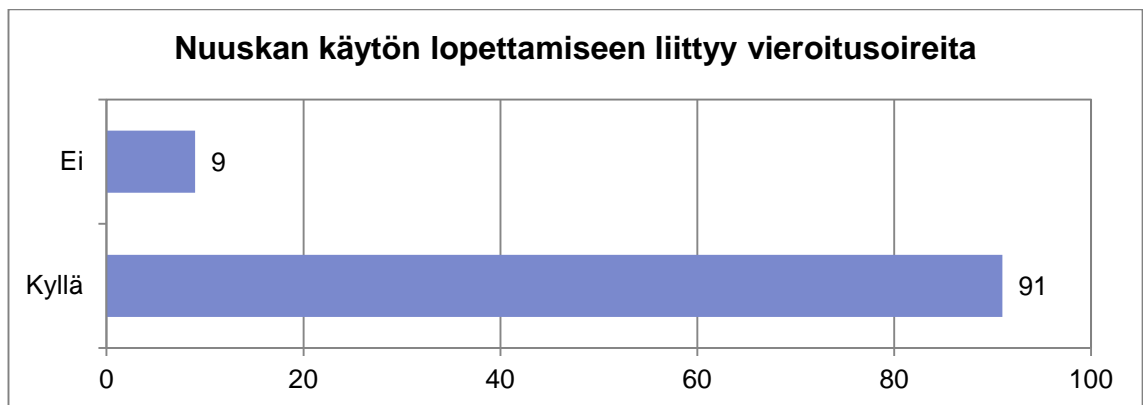
Kuvio 7. Nuuska on terveydelle haitallista (N=102)

Nuuskaaminen aiheuttaa nikotiiniriippuvuutta väittämään kyllä vastauksia oli 96 % (n=96) ja ei-vastauksia 4 % (n=4 %).

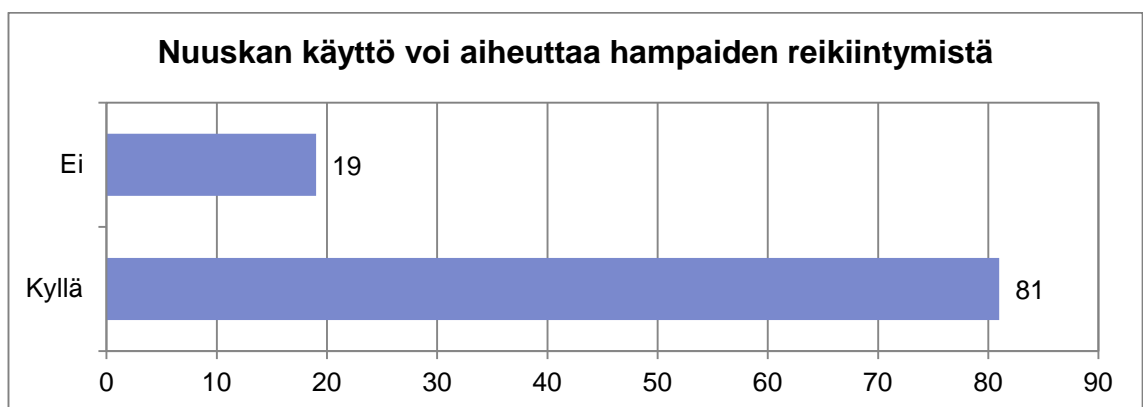
Kuvio 8. Nuuskaaminen aiheuttaa nikotiiniriippuvuutta (n=100)

Nuuskan käytön lopettamiseen liittyy vieroitusoireita, kyllä-vastauksia oli 91 % (n=91) ja ei-vastauksia 9 % (n=9).

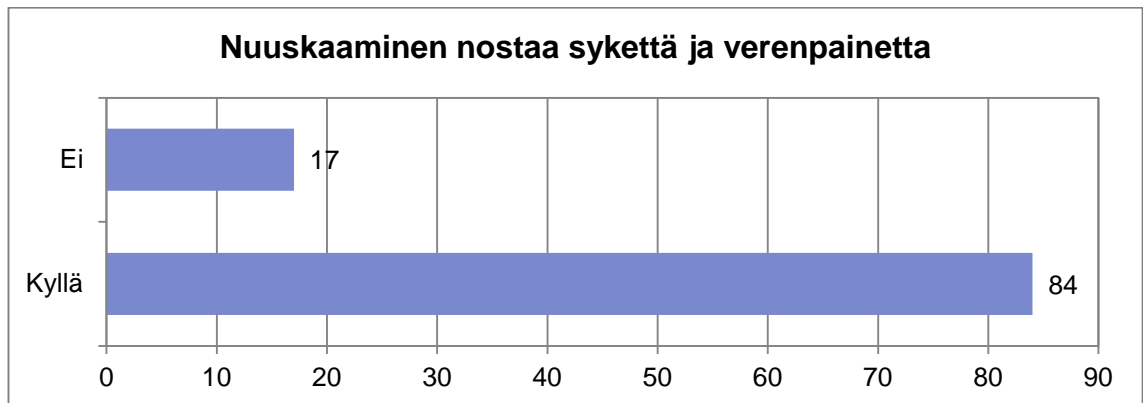
Kuvio 9. Nuuskan käytön lopettamiseen liittyy vieroitusoireita (N=100)

Nuuskan käyttö voi aiheuttaa hampaiden reikiintymistä kyllä-väittämiä tuli 81 % (n=81) ja ei-väittämiä 19 % (n=19).

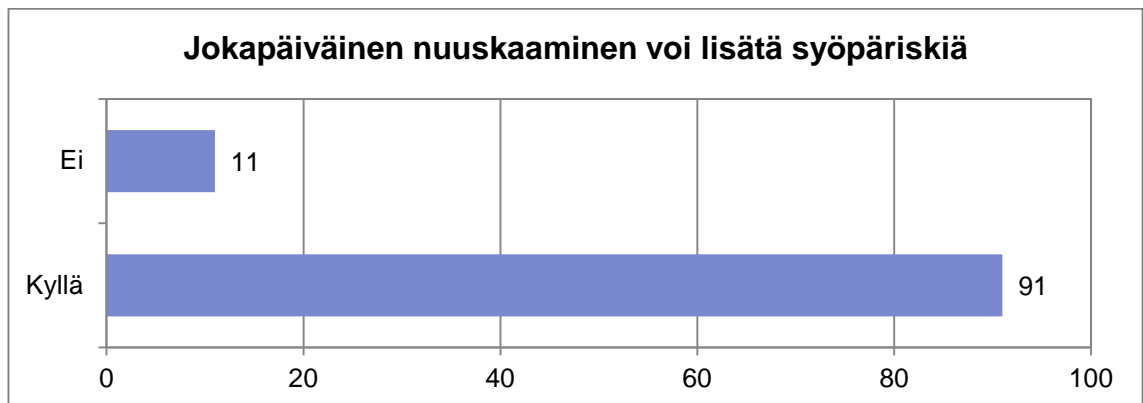
Kuvio 10. Nuuskan käyttö voi aiheuttaa hampaiden reikiintymistä (N=100)

Nuuskaaminen nostaa sykettä ja verenpainetta-väittämään kyllä vastauksia tuli 83,17 % (n=84) ja ei vastauksia 16,83 % (n=17).

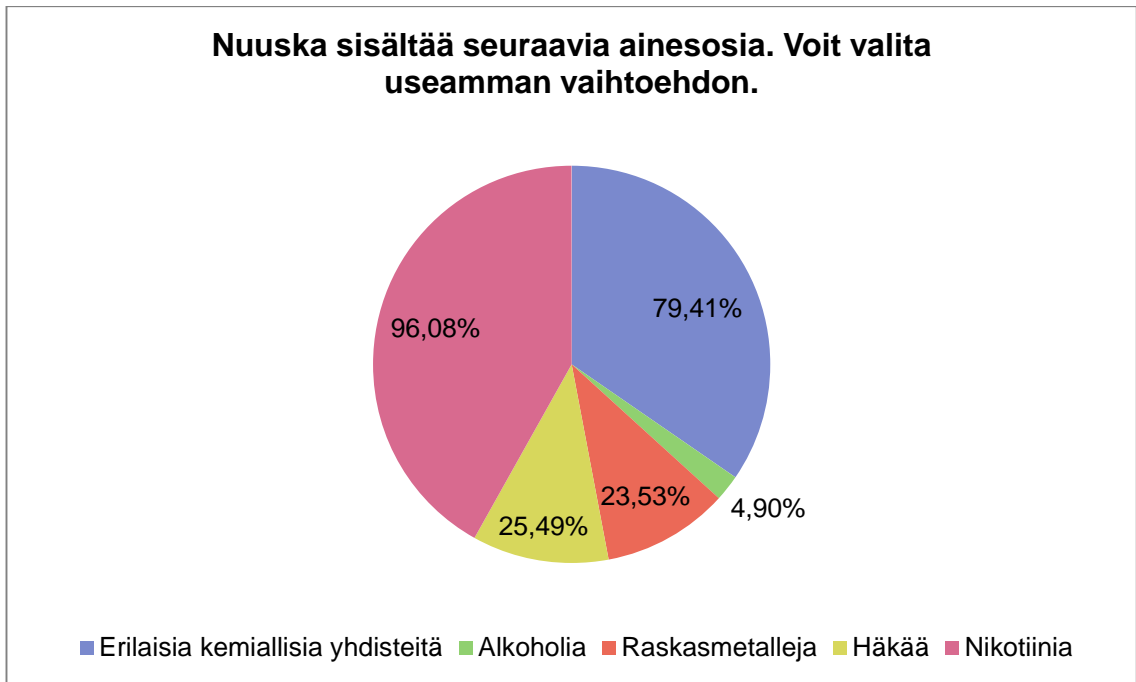
Kuvio 11. Nuuskaaminen nostaa sykettä ja verenpainetta (N=101)

Jokapäiväinen nuuskaaminen voi lisätä syöpäriskiä. Väittämään kyllä-vastauksia tuli 89,22 % (n=91) ja ei-vastauksia 10,78 % (n=11).

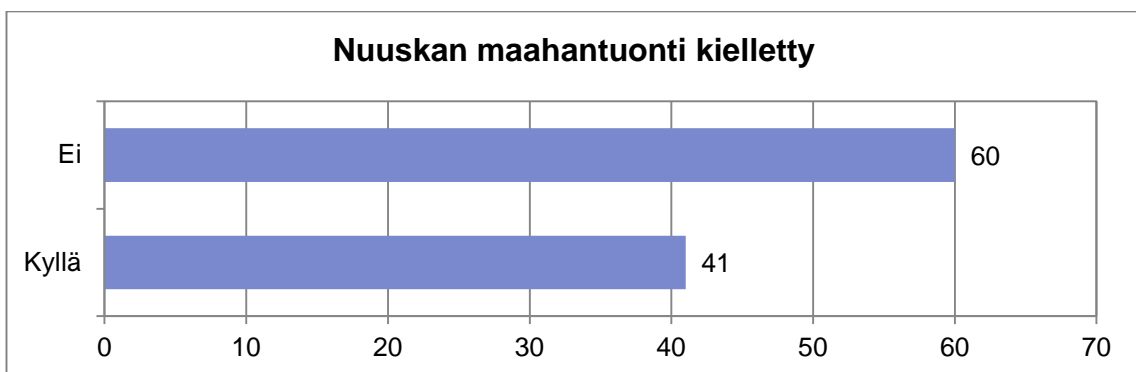
Kuvio 12. Jokapäiväinen nuuskaaminen voi lisätä syöpäriskiä (N=102)

Nuuska sisältää seuraavia ainesosia. Voit valita useamman vaihtoehdon. Tässä väittämässä vastaajat olivat valinneet suurimmaksi osaksi nikotiinin 96,08 % (n=98). Toiseksi eniten oli valittu kohtaa "erilaisia kemiallisia yhdisteitä" 79,41 % (n=81). Muut vaihtoehdot olivat jääneet vähemmälle, mutta mainittava häkä vaihtoehdon osuus 25,49 % (n=26). Moodi oli: nuuska sisältää nikotiinia. Nuuska ei sisällä häkää, joten tässä kohtaa monet eivät sitä tietäneet.

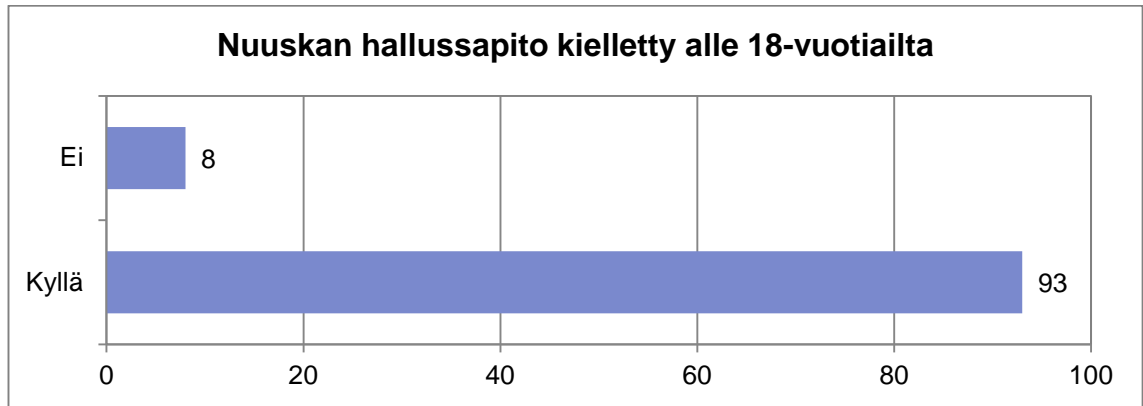
Kuvio 13. Nuuska sisältää seuraavia ainesosia. Voit valita useamman vaihtoehdon.

Nuuskan hallussapitoon ja lakiin olimme valinneet muutaman kyllä- ja ei-väittämän. Näillä kysymyksillä oli helppo selvittää, mitä lukiolaiset oikeasti tietävät nuuskan eri säädöksistä. Nuuskan maahantuonti on kielletty. Väittämään kyllä vastauksia tuli 40,59 % (n=41) ja ei-vastauksia 59,41 % (n=60). Tässä vastaukset jakautuivat lähes kahtia. Lukiolaiset olivat siis hiukan epävarmoja tämän kysymyksen suhteen. Nuuskan maahantuonti on Suomessa kielletty, mutta yksityishenkilö saa tuoda henkilökohtaiseen käyttöön matkatavarana enintään 30 rasiaa ja rasiat saavat sisältää maksimissaan 50g tupakkaa. Nuuskan maahantuontia valvoo Tulli. (Valvira)

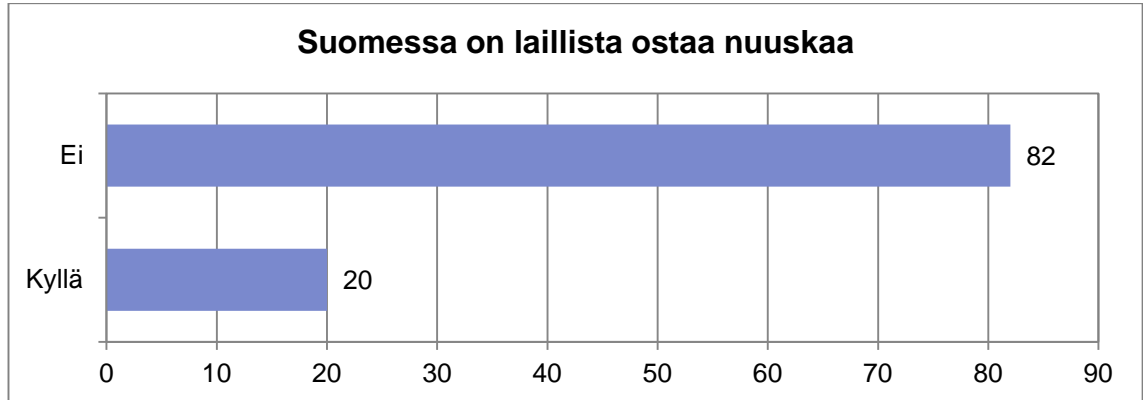
Kuvio 14. Nuuskan maahantuonti on kielletty (N=101)

Nuuskan hallussapito on kielletty alle 18-vuotialta. Väittämään kyllä-vastauksia tuli 92,08 % (n=93) ja ei-vastauksia 7,92 % (n=8). Tässä lukiolaiset olivat olleet pääasiassa yksimielisiä ja oikeassa.

Kuvio 15. Nuuskan hallussapito on kielletty alle 18- vuotialta (N=101)

Suomessa on laillista ostaa nuuskaa. Väittämään kyllä-vastauksia tuli 19,61 % (n=20) ja ei-vastauksia 80,39 % (n=80,39 %). Tässäkin kysymyksessä lukiolaiset olivat olleet pääsääntöisesti yksimielisiä ja oikeassa.

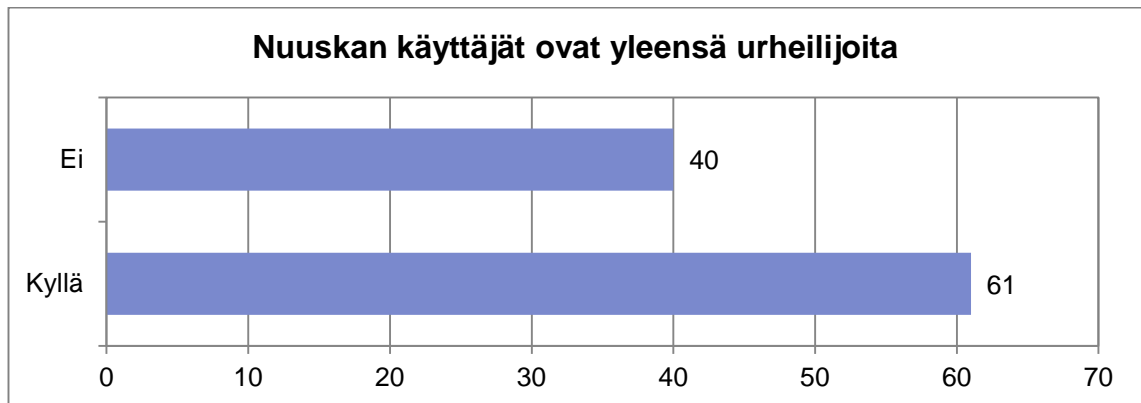

Kuvio 16. Suomessa on laillista ostaa nuuskaa (N=102)

7.3 Lukiolaisten asenteita ja olettamuksia nuuskasta

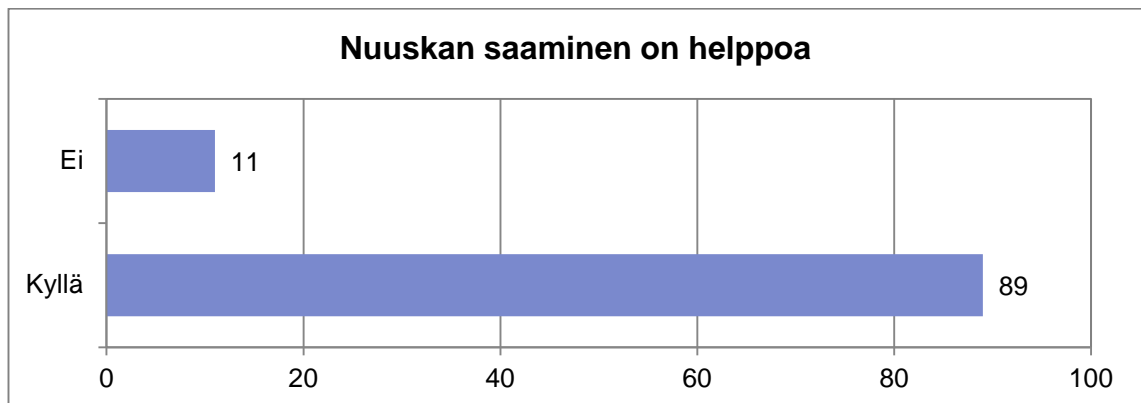
Vaikka pääpainomme oli arvioida, mitä lukiolaiset tietävät nuuskasta niin kyselylomakkeemme sisälsi muutamia tärkeitä liittyviä kysymyksiä yleiskuvaan ja analyysiin. Kysyimme muutamalla kysymyksellä lukiolaisten asennoitumista nykyiseen nuuskaan käyttöön ja siihen liittyvään trendiin. Mietimme, mihin suuntaan lukiolaisten nuuskan käyttö on menossa ja miten siihen voisi vaikuttaa.

Nuuskan käyttäjät ovat yleensä urheilijoita. Väittämään kyllä vastauksia tuli 60,40 % (n=61) ja ei-vastauksia 39,60 % (n=40). Suurin osa vastaajista oli siis sitä mieltä, että nuuskan käyttäjät ovat yleensä urheilijoita. Katsoimme vielä erikseen sitä näkökulmasta, missä suodatimme vastaajiksi pelkät liikuntaan painottaneet opiskelijat (n=21). Tästä selvisi, että liikuntaan painottaneista nuuskaajia löytyi 6. Tässä kyselyssä nuuskaajista 42,85 % oli painottanut opiskelunsa liikuntaan.

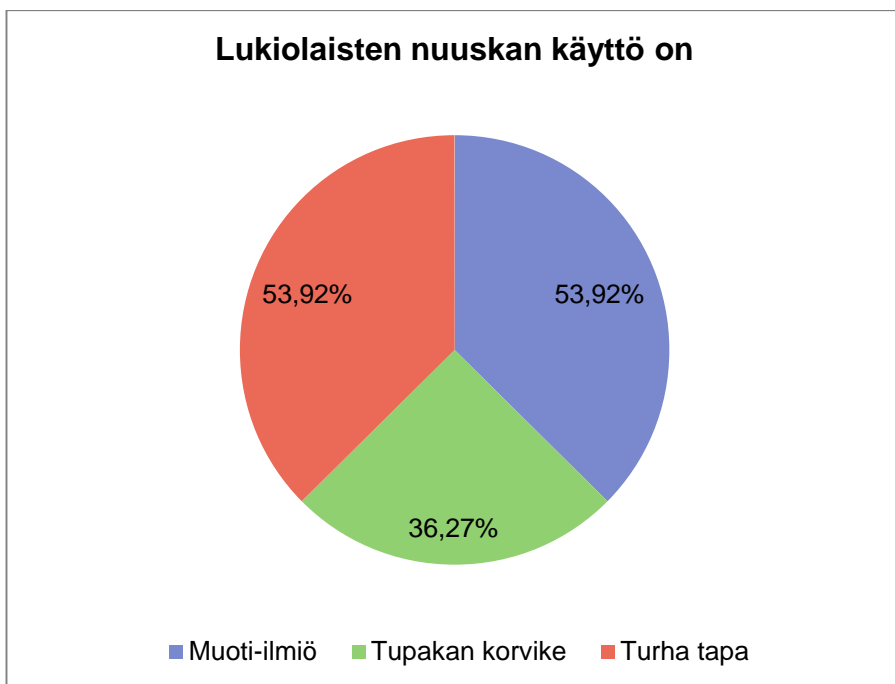
Kuvio 17. Nuuskan käyttäjät ovat yleensä urheilijoita (N=101)

Nuuskan saaminen on helppoa. Väittämään kyllä vastauksia tuli 89 % (n=89) ja ei-vastauksia 11 % (n=11).

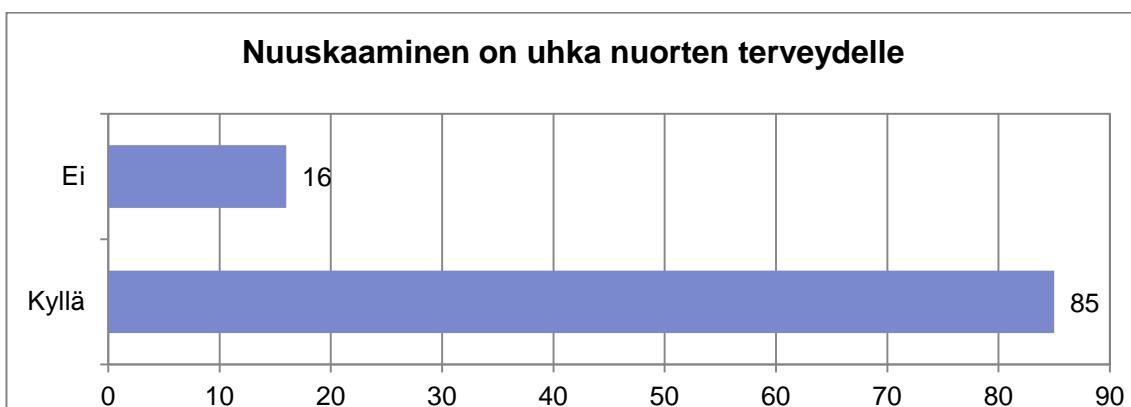
Kuvio 18. Nuuskan saaminen on helppoa (N=100)

Lukiolaisten nuuskan käyttö on: muoti-ilmiö, tupakan korvike vai turha tapa. Tässä väittämässä sai valita useamman vastausvaihtoehdon. Sama määrä vastanneista 53,92 % (n=55) piti nuuskaamista muoti-ilmiönä ja turhana tapana. Kun taas 36,27 % vastanneista (n=37) piti nuuskaamista tupakan korvikkeena.

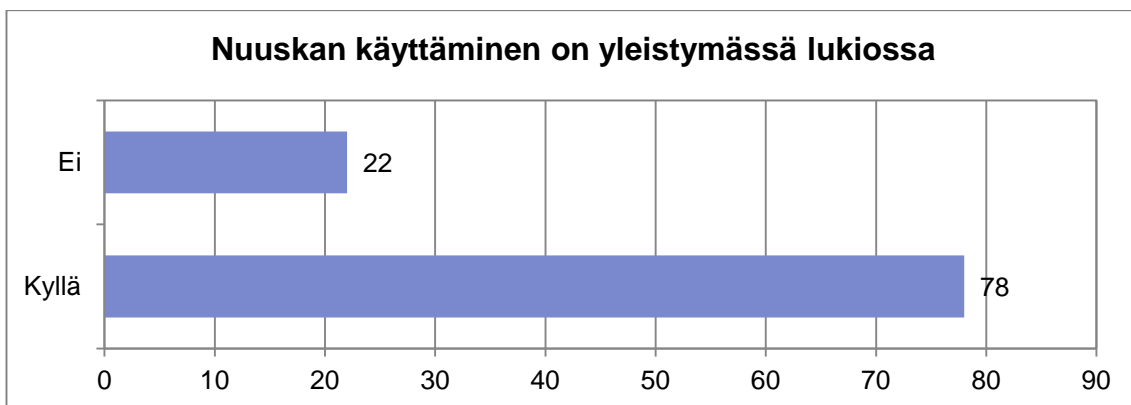
Kuvio 19. Lukiolaisten nuuskan käyttö on (N=147)

Nuuskaaminen on uhka nuorten terveydelle. Väittämään kyllä-vastauksia tuli 84,16 % (n=85) ja ei-väittämiä 15,84 % (n=16). Täten suurin osa kyselyyn vastanneista pitää nuuskaamista kuitenkin uhkana nuorten terveydelle.

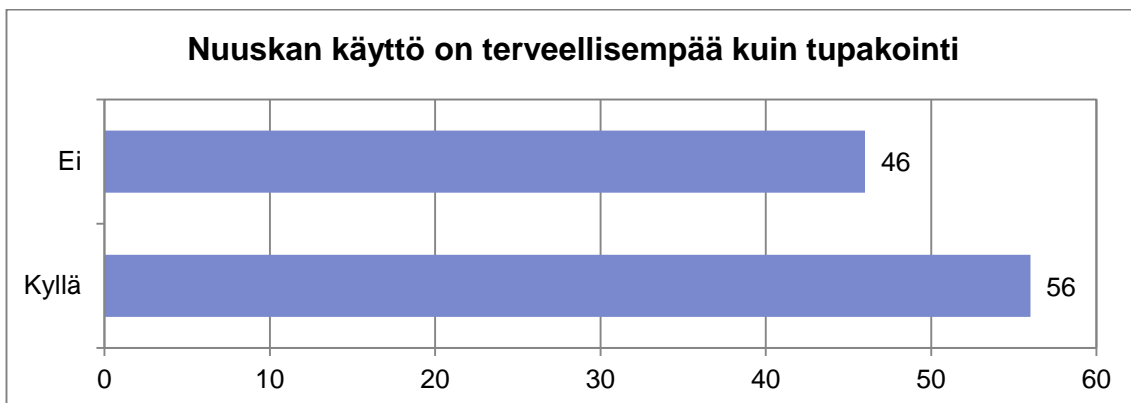
Kuvio 20. Nuuskaaminen on uhka nuorten terveydelle (N=101)

Nuuskan käyttäminen on yleistymässä lukiossa. Väittämään kyllä vastauksia tuli 78 % (n=78) ja ei-väittämiä 22 % (n=22). Suurin osa näkee, että nuuskaaminen on yleistymässä lukiossa ja kasvava ilmiö.

Kuvio 21. Nuuskan käyttäminen on yleistymässä lukiossa (N=100)

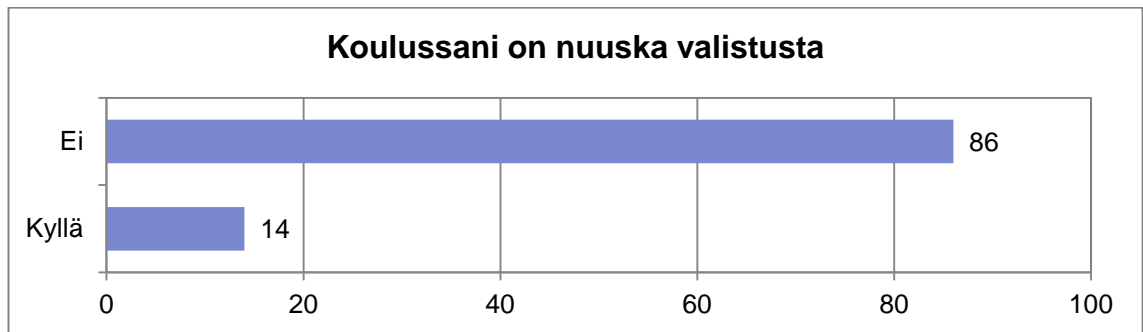
Nuuskan käyttöä piti terveellisempänä kuin tupakointi lukiolaisista 56 ja ei-vastauksia puolestaan tuli 46. Tässä vastaukset jakaantuivat lähes kahtia. Tähän kysymykseen ei suoranaisesti oikeata vastausta edes ole. Molemmat ovat ihmisen elimistölle vaarallista. Nuuskaamisen etuina on nähty savuttomuus ja se, että muiden ei tarvitse kärsiä passiivisesta tupakoinnista. Nuuska puolestaan aiheuttaa paljon vakavamman nikotiiniriippuvuuden, koska nuuska sisältää enemmän nikotiinia kuin tupakka.

Kuvio 22. Nuuskan käyttö on terveellisempää kuin tupakointi (N=102)

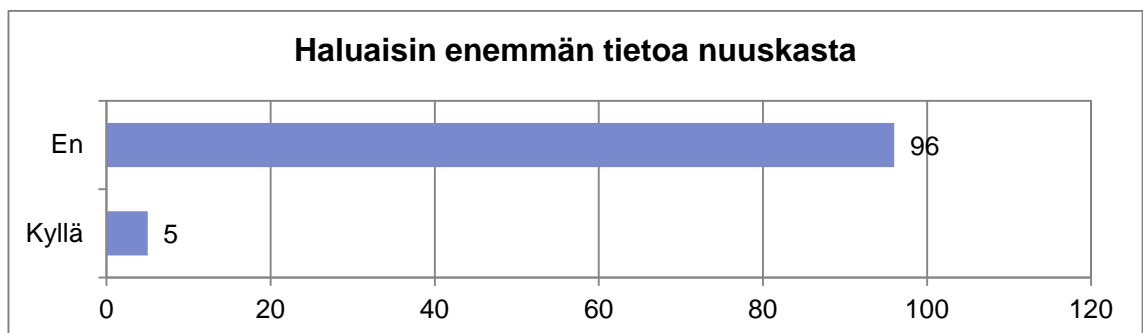

Koulussani on nuuskavalistusta. Väittämään kyllä-vastauksia tuli 14 % (n=14) ja ei-vastauksia 86 % (n=86).

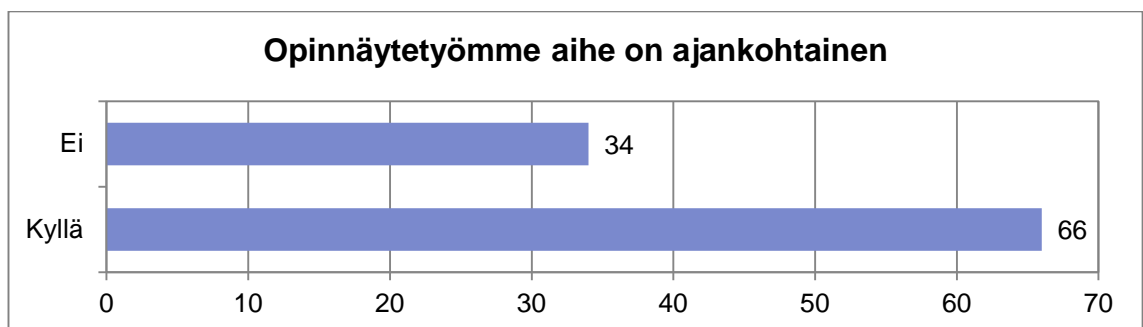
Kuvio 23. Koulussani on nuuskavalistusta (N=100)

Haluaisin enemmän tietoa nuuskasta. Väittämään kyllä-vastauksia tuli 95,05 % (n=96) ja ei-vastauksia 4,95 % (n=5).

Kuvio 24. Haluaisin enemmän tietoa nuuskasta (N=101)

Opinnäytetyömme on ajankohtainen. Väittämään tuli kyllä-vastauksia 66 % (n=66) ja ei-vastauksia 34 % (n=34). Suurin osa lukiolaisista näki opinnäytetyömme ajankohtaisena.

Kuvio 25. Opinnäytetyö on ajankohtainen (N=100)

7.4 Yhteenveto

Opinnäytetyön tuloksista selvisi, että suurin osa vastanneista oli painottanut opiskelunsa matemaattis- ja luonnontieteellisiin aineisiin. Yhteensä miehissä nuuskaa käytti 23 % ja naisista 4 %. Miehistä 77 % ei käyttänyt nuuskaa ja naisista 96 % ei käyttänyt nuuskaa.

Lukiolaisten nuuskatiedoista selvisi, että valtaosa oli perillä, mitkä nuuskan todelliset vaikutukset ovat. Monessa kysymyksessä vastaajat olivat yksimielisiä yli 90 %:i vastausprosentilla. Kuitenkin muutamia kohtia oli, missä lukiolaiset eivät olleet aivan varmoja, mikä on oikea vaihtoehto. Nämä kysymykset olivat lähinnä nuuskan maahantuontiin ja lakiin liittyviä. Monivalintakysymyksessä vastaukset olivat myös jakaantuneet. Ei oltu aivan varmoja, mitä kaikkia ainesosia nuuska sisältää.

Lukiolaisten olettamukset ja asenteet vaihtelivat nuuskaa kohtaan. Nuuska nähtiin lukiolaisten keskuudessa erityisesti urheilijoiden tapana. Vastaajista 60 % oli sitä mieltä että nuuskaajat ovat yleensä urheilijoita. Monivalintakohdassa lukiolaiset pitivät nuuskaamista eniten muoti-ilmiönä ja turhana tapana. Molemmat vastausvaihtoehdot saivat 54 % äänimäärän.

Valtaosa piti myös nuuskaamista uhkana nuorten terveydelle. Lukiolaiset näkivät myös pääosin yksimielisesti, että nuuskaaminen on kasvava ilmiö lukiossa. Siitä on nuuska terveellisempää kuin tupakka vastaukset jakaantuivat lähes kahtia.

Lukiolaiset kokivat myös, että koulussa ei selvästikään ole tarpeeksi nuuskavaliistusta, mutta he eivät myöskään pääasiallisesti halunneet edes tietää enempää nuuskasta.

Opinnäytetyön ajankohtaisuudesta enemmistä oli yksimielinen 66 %. Tästä voi myös päätellä, että lukiolaiset näkevät kuitenkin nuuskaamisen ja siihen liittyvät tiedot ajankohtaisina.

8 Kokonaisluotettavuus ja eettisyys

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin lukioikäisten tietoja nuuskasta. Tarkoituksena oli saada selville, miten hyvin perillä lukiolaiset ovat nuuskan vaaroista ja sen lain-säädännöstä. Tutkittiin myös, minkälaisena nuoret pitävät nykyistä nuuskan käytön tilannetta ja siihen liittyvää asennoitumista.

Opinnäytetyön kohderyhmänä olivat Kimpisen lukion opiskelijat. Tutkimus toteutettiin Lappeenrannan lukiossa, joten lupa (liite 3) anottiin Lappeenrannan kaupungin ohjeiden mukaan. Lukiolaisilta vastauksia kerättiin Wepropol-kyselyllä, eikä osallistujia haastateltu, kuvattu tai havainnoitu. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Kyselomakkeeseen (liite 1) vastaaminen tapahtui anonymisti ja tutkimusaineisto säilytettiin analyysin aikana asianmukaisesti ja hävitetään heti, kun tutkimustulokset ovat valmiit. Näin vastaaja voi täyttää kyselylomakkeen mahdollisimman rehellisesti ja luottamuksellisesti. Yksittäistä vastaajaa ei voi tunnistaa raportista.

Saate (liite 4) on tehty Saimaan ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti. Siinä tulee ilmi, että tutkimus on vapaaehtoinen. Saatteessa on myös mainittu opinnäytetyön tekijät ja heidän yhteystietonsa sekä tutkimuksen tarkoitus.

Kävimme lukiossa ohjeistamassa kyselylomakkeeseen vastaamisen ensimmäiselle ryhmälle. Tästä annoimme viestiä paikalle olleelle opettajalle, joka pyysi seuraavaa luokkaa myös vastaamaan kyselyyn. Opettaja vei viestiä seuraavan ryhmän ohjaajille, ja näin viikon aikana saimme yhteensä viiden toisen vuosikursin ryhmältä kerättyä vastaukset. Tämän jälkeen suljimme kyselylomakkeeseen pääsemisen.

Opinnäytetyön kyselylomake pyrittiin tekemään siten, että kysymykset olisivat helppo ymmärtää ja niihin vastaaminen olisi sujuvaa sekä helppoa. Vastausvaihtoehdot oli helposti aseteltu kyllä ja ei-väittämissi, joten lukiolaisten olisi helppo vastata. Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu olivat hyviä, koska sillä saatiin kattavasti vastauksia miehiltä ja naisilta.

Opinnäytetyössä noudatettiin yleistä tutkimusetiikkaa. Sen perusteella aineisto hankittiin oikealla tavalla. Aineisto käsiteltiin oikeaoppisesti ja tekijänoikeuksia

kunnioitettiin. Lähdekritiikki ja lähdemerkinnät tehtiin myös oikeaoppisesti. Parhaimman ja tuoreimman tiedon kannalta pyrimme tässä opinnäytetyössä käyttämään mahdollisimman tuoretta ja uusinta tietoa.

Verkkokyselyn kannalta oli hyvä ratkaisu käydä lukiossa opastamassa lomakkeen täyttöä, ja siihen liittyviä mahdolliset ongelmia. Tässä huomasimmekin yhden kyselylomakkeen kysymyksistä, mikä aiheutti sekaannusta. Jos käytät nuuskaa, haluaisitko lopettaa sen käytön. Suurin osa ei käyttänyt, joten kysymystä ei voitu oikeaoppisesti analysoida, koska osa oli vastannut kysymykseen, vaikka ei käyttäisi nuuskaa. Muuten kysely toimi hyvin ja vastauksia saatiin kerättyä viikon ajalta 102. Tämä vastasi odotuksia paremmin kuin hyvin.

Lukiolaisten vastaukset analysoitiin Wepobolin omalla tilasto-ohjelmalla ja Excel-ohjelmalla. Vastaukset ja taulukot tarkistettiin useampaan kertaan, jotta opinnäytetyöhön ei tulisi virheitä. Jokainen opinnäytetyöhön osallistunut lukiolainen voi katsoa ja lukea tämän tutkimuksen Theseus-julkaisuarkistosta, jonne opinnäytetyö tallennetaan.

9. Pohdinta

9.1 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Kimpisen lukion opiskelijoiden tietoja nuuskasta. Tarkoituksena oli myös kuvata mahdollista nuuskan käyttöä ja minkälaisia olettamuksia ja asenteita lukiolaisilla on nuuskaa kohtaan. Opinnäytetyön perusteella voidaan kehittää nuorille suunnattu päihdevalistusta ja ennaltaehkäistä nuorten väriä olettamuksia nuuskasta. Tutkimuksen perusteella nuuska on myös yleistymässä lukioikäisten keskuudessa, joten opinnäytetyötä voi hyödyntää sen ennaltaehkäisyssä.

Valitsimme opinnäytetyöhömmä kvantitatiivisen aineistonkeruumenetelmän, koska sillä saisimme kerättyä helposti ja mahdollisimman paljon vastauksia. Opinnäytetyön aihe on tärkeä, koska nuuskaaminen on rajussa nousussa nuorten keskuudessa. Nuuskaan liittyy myös väriä olettamuksia, kuten esimerkiksi nuuskan vaarallisuutta vähätellään tupakan rinnalla. Tulosten perusteella lukiolaiset kokivat, että nuuskasta liittyvää tietoa ja valistusta ei ole tarpeeksi. Nuorten kiinnostus nuuskavalistusta kohtaan on heikkoa, vaikka pääsääntöisesti lukiolaiset tietävät, mitä vaaroja nuuskasta voi aiheutua. Monet hoitoalan ammattilaiset tulevat kohtaamaan nuoria, jotka käyttävät nuuskaa. On tärkeää, että hoitoalan ammattilaiset ovat ennaltaehkäisemässä tätä kasvavaa muoti-ilmiötä.

Ammatillisen kehityksen osalta opinnäytetyö lisäsi osaamistamme kvantitatiivisen tutkimuksen tekemisessä. Opinnäytetyön aikana tietomme nuuskasta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä kasvoi. Opinnäytetyön aikana osasimme paremmin hankkia tutkittua tietoa ja käsitellä sitä oikein. Opinnäytetyötä voivat erityisesti hyödyntää ne, jotka työskentelevät nuorten ja päihdevalistuksen keskuudessa.

Taustatiedoissa kysyttiin sukupuolta, mihin on painottanut opinnot, käyttikö nuuskaa, käyttikö joku kavereistasi nuuskaa, jos käytti nuuskaa, niin haluaisiko lopettaa. Saimme hyvin vastauksia sekä miehiltä, että naisilta. Vastausprosentti oli hyvä 71,4 joten yleistettäviä tuloksia oli helppo tehdä. Vastausprosenttia olisi vielä voitu kasvattaa, jos kaksi vastaamatta jättänyttä ryhmää olisi osallistunut kyselyyn.

Opinnäytetyön kyselylomaketta ei ehditty testaamaan ennen varsinaista tutkimusta. Olisi ollut hyvä, jos kyselylomake olisi testattu. Tämän seurauksena jouduimme jättämään yhden kysymyksistä kokonaan analyysistä pois, koska se oli harhaanjohtava. Muuten kyselylomake toimi hyvin ja vastauksia saatiin 102. Opiskelijat piti kyselylomaketta helppona ja yksinkertaisena täyttää.

Kyselytutkimuksen hyvä vastausprosentti johtui siitä, että kysely sijoitettiin atk-tuntien alkuun. Näin vastaaminen kyselyyn onnistui helposti ja vaivattomasti.

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että lukioikäiset pääasiassa tietävät nuuskan haittoista ja vaaroista. Tiedonpuutteita oli lähinnä nuuskan lainsäädäntöön liittyen. Esimerkiksi nuuskan maahantuonti on kielletty Suomessa, mutta silti 60 vastanneista oli sitä mieltä, että tuotetta saa tuoda maahan. Sekaannusta tässä on voinut aiheuttaa se, että yksityinen henkilö saa tuoda omaan käyttöönsä 30 rasiaa nuuskaa.

Lukiolaiset kokivat nuuskan käytön pääasiassa turhana tapana ja muoti-ilmiönä. Vähemmistö näki sen tupakan korvikkeena.

Huolestuttavana näemme sen, että suurin osa lukiolaisista näkee nuuskaamisen kasvavana ilmiönä. Koulussa asiasta ei ole tarpeeksi nuuskaan liittyvää päihdevalistusta. Vielä enemmän huolta aiheuttaa se, että suurin osa lukiolaisista ei myöskään ole kiinnostunut saamaan nuuskavalistusta.

Tuloksia pohtiessa mietimme myös mahdollisuutta, että jotkut kyselyyn vastanneista eivät ole olleet tosissaan vastatessaan. Tulokset ovat kuitenkin yleistettävissä, koska vastausprosentti oli hyvä.

9.2 Kehittämisehdotukset

Tuloksista päätellen nuuskavalistusta voitaisiin lisätä kouluissa. Esimerkiksi terveystiedon tunneilla voitaisiin tuoda nuuskaa enemmän esille. Nuuska on selkeästi kasvava ilmiö ja sen vaarallisuutta väheksytään. Lukiolaisten asenteita voisi myös tätä kautta yrittää muuttaa. He selkeästi tietävät nuuskan vaikutuksista paljon, mutta eivät ole kiinnostuneet ottamaan tietoa vastaan.

Hoitoalalla olevat voisivat myös perehtyä enemmän nuuskaamisen ja sen vaikutaviin tekijöihin. Tätä kautta hoitoalan työntekijät voisivat jakaa tietoa paremmin nuorille.

9.3 Jatkotutkimusaiheet

Alkuperäisen suunnitelman mukaan oli tarkoitus tehdä kyselytutkimus myös Lyseon lukioon, mutta kahden opiskelijan tekemänä tutkimus olisi paisunut liian isoksi. Tämän takia teimme tutkimuksen vain Kimpisen lukion opiskelijoille. Kyselylomakkeesta pitäisi myös muuttaa harhaan johtanut kysymys. Kyselyä voisi myös laajentaa toisiin kouluihin ja sitä kautta valtakunnallisesti. Sen voisi myös lähettää sähköpostilinkin kautta opiskelijoille.

Tutkimusta voitaisiin myös jossain määrin toteuttaa kvalitatiivisena. Siinä voitaisiin esimerkiksi ottaa nuuskaa käyttävät henkilöt haastatteluun ja saada heiltä perusteellisempaa tietoa nuuskasta

Kuviot

Kuvio 1. Sukupuolesi (N=101)

Kuvio 2. Opinnot joihin vastanneet ovat opiskelunsa painottaneet (N=97)

Kuvio 3. Nuuskaa käyttävät miehet ja naiset lukiolaisista (N=100)

Kuvio 4. Käyttääkö joku kavereistasi nuuskaa (N=102)

Kuvio 5. Nuuska on tupakkatuote (N=102)

Kuvio 6. Nuuska aiheuttaa riippuvuutta (N=100)

Kuvio 7. Nuuska on terveydelle haitallista (N=102)

Kuvio 8. Nuuskaaminen aiheuttaa nikotiiniriippuvuutta (n=100)

Kuvio 9. Nuuskan käytön lopettamiseen liittyy vieroitusoireita (N=100)

Kuvio 10. Nuuskan käyttö voi aiheuttaa hampaiden reikiintymistä (N=100)

Kuvio 11. Nuuskaaminen nostaa sykettä ja verenpainetta (N=101)

Kuvio 12. Jokapäiväinen nuuskaaminen voi lisätä syöpäriskiä (N=102)

Kuvio 13. Nuuska sisältää seuraavia ainesosia. Voit valita useamman vaihtoehdon.

Kuvio 14. Nuuskan maahantuonti kielletty (N=101)

Kuvio 15. Nuuskan hallussapito kielletty alle 18- vuotialta (N=101)

Kuvio 16. Suomessa on laillista ostaa nuuskaa (N=102)

Kuvio 17. Nuuskan käyttäjät ovat yleensä urheilijoita (N=101)

Kuvio 18. Nuuskan saaminen on helppoa (N=100)

Kuvio 19. Lukiolaisten nuuskan käyttö on (N=147)

Kuvio 20. Nuuskaaminen on uhka nuorten terveydelle (N=101)

Kuvio 21. Nuuskan käyttäminen on yleistymässä lukiossa (N=100)

Kuvio 22. Nuuskan käyttö terveellisempää kuin tupakointi (N=102)

Kuvio 23. Koulussani on nuuska valistusta (N=100)

Kuvio 24. Haluaisin enemmän tietoa nuuskasta (N=101)

Kuvio 25. Opinnäytetyömme on ajankohtainen (N=100)

Taulukot

Taulukko 1. Mittarin rakenne ja kattavuus

Lähteet

Cancer. Syövänehkäisy. Tupakka ja nuuska. Nuuskan terveyshaitat.
<http://www.cancer.fi/syovanehkaisytupakka/nuuskahaitat/>. Luettu 21.9.2014

Duodecim. Nuuskan terveyshaitat.
http://www.duodecimlehti.fi/web/guest/arkisto?p_p_id=Article_WAR_DL6_Articleportlet&p_p_action=1&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1&viewType=viewArticle&tunnus=duo10270. Luettu 21.9.2014

Heikkilä, A., Hupli, M., Leino-Kilpi, H. 2008 Verkkokysely tutkimusaineiston keruumenetelmänä. *Hoitotiede* 2/2008.20.101 - 110

Jokinen, S. 2012 Tupakoimaton nuoruus : Opetusmateriaali Mäntyharjun kunnan 4. -6. -luokkalaisille tupakoinnin ennaltaehkäisystä. Ammattikorkeakoulu opinnäytetyö. <https://www.theseus.fi/handle/10024/49906>

Koskinen, S. 2013 Ei kysyvä tieltä eksy: Päihdevalistusta 6. -7.-luokkalaisille tietovisan muodossa. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. <https://www.theseus.fi/handle/10024/61677>

Kuikka, S.2013 NUUSKAMISEN VAIKUTUKSET TERVEYTEEN. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. <https://www.theseus.fi/handle/10024/55021>

KvantiMOTV. Tutkimuksen luotettavuus ja arviointi.
http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3.html. Luettu 21.9.2014

Kvantitatiivisen analyysin perusteet.
<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289328583/1194289824724.html>. Luettu 21.9.2014

Lappeenranta. Etusivu. Palvelut. Koulutus ja opiskelu. Lukiokoulutus. Päivälukiot. Lappeenrannan Lyseon lukio. Opiskelu Lyseossa. Järjestyssäännöt.
<http://www.lappeenranta.fi/Suomeksi/Palvelut/Koulutus-ja-opiskelu/Lukiokoulutus/Paivalukiot/Lappeenrannan-Lyseon-lukio/Opiskelu-Lyseossa/Jarjestyssaannot>. Luettu 21.9.2014

Nuuska.fi. Tietoa nuuskasta ja sen terveysvaikutuksista. Tutkimustieto.
<http://nuuska.fi/tutkimustieto/>. Luettu 21.9.2014

Nuoret ja nuuska. Esite.
http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTEvMDYvMTJfNTBfNDRfNTM4X051dXNrYWVzaXRIXzE4MDYxMy5wZGYiXV0/Nuuskaesite_180613.pdf. Luettu 21.9.2014

Sosiaali ja terveysministeriö. Julkaisut. Nuorten terveystapatutkimus 2013. Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977-2013. http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1859221. Luettu 21.9.2014

Terveyskirjasto. Nuuska ja suun terveys. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=trs00077&p_haku=nuuska. Luettu 21.9.2014

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Tietopaketit. Tupakointi ja tupakoinnin lopettaminen.Nuuska. http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/aiheet/tietopaketit/tupakointi/nuuska. Luettu 16.11.2013

Tupakkalaki. 1 § (20.8.2010/698). <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1976/19760693>

Valvira. Ohjaus ja valvonta. Myynti. http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/tupakka/myynti/tupakkatuotteet_tupakointivalineet_tupakkajaljitelmat_ja_tupakan_vastikkeet/nuuska

Nuuskakysely lukiolaisille

Vastaa kysymyksiin valitsemalla tilannettasi kuvaava tai mielestäsi oikea vaihtoehto. Jossain kysymyksissä voit valita useamman vaihtoehdon.

Taustakysymykset

1. Sukupuolesi

Mies

Nainen

2. Mihin olet painottanut opintosi?

Liikunta

Kielet

Matemaattis-luonnontieteelliset

Humanistiset

3. Käytätkö nuuskaa?

Kyllä

En

4. Käyttääkö joku kavereistasi nuuskaa?

Kyllä

Ei

5. Jos käytät nuuskaa haluaisitko lopettaa käytön?

Kyllä

En

Liite 2 (4)

Mitä lukiolaiset tietävät nuuskasta?

6. Nuuska on tupakkatuote

Kyllä

Ei

7. Nuuska aiheuttaa riippuvuutta

Kyllä

Ei

8. Nuuskan maahantuonti kielletty

Kyllä

Ei

9. Nuuskan hallussapito kielletty alle 18-vuotiailta

Kyllä

Ei

10. Nuuska on terveydelle haitallista

Kyllä

Ei

11. Nuuska sisältää seuraavia ainesosia. Voit valita useamman vaihtoehdon.

Erilaisia kemiallisia yhdisteitä

Alkoholia

Raskasmetalleja

Häkää

Nikotiinia

12. Nuuskaaminen aiheuttaa nikotiiniriippuvuutta

Kyllä

Ei

Liite 3 (4)

13. Nuuskan käytön lopettamiseen liittyy vieroitusoireita

Kyllä

Ei

14. Nuuskan käyttö voi aiheuttaa hampaiden reikiintymistä

Kyllä

Ei

15. Nuuskaaminen nostaa sykettä ja verenpainetta

Kyllä

Ei

16. Jokapäiväinen nuuskaaminen voi lisätä syöpäriskiä

Kyllä

Ei

17. Suomessa on laillista ostaa nuuskaa

Kyllä

Ei

18. Nuuskan käyttäjät ovat yleensä urheilijoita

Kyllä

Ei

19. Nuuskan saaminen on helppoa

Kyllä

Ei

20. Nuuskan käyttäminen on yleistymässä lukiossa

Kyllä

Ei

Liite 4 (4)

21. Lukiolaisten nuuskan käyttö on

Muoti-ilmiö

Tupakan korvike

Turha tapa

22. Nuuskan käyttö on terveellisempää kuin tupakointi

Kyllä

Ei

23. Nuuskaaminen on uhka nuorten terveydelle

Kyllä

Ei

24. Koulussani on nuuska valistusta

Kyllä

Ei

25. Haluaisin enemmän tietoa nuuskasta

Kyllä

En

26. Opinnäytetyömme aihe on ajankohtainen

Kyllä

Ei

Kiitokset vastauksistasi!

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI
Kasvatus- ja opetustoimi

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Kasvatus- ja opetustoimenjohtaja

1.10.2014

1150/07.01.04.03/2014

§ 2/2014/KO/ tutkimuslupapäätös

Asia **Tutkimusluvan myöntäminen, Ossi Antikainen**

Hakija/vireillepanija Antikainen Ossi

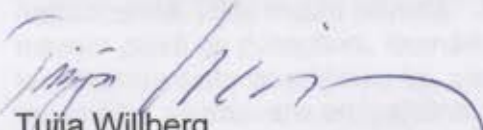
Liite Tutkimuslupahakemus

Päätös Myönnän tutkimusluvan.

Tutkimuksen tekijän tulee hankkia myös huoltajalta lupa alle 18-vuotiaiden haastatteluun, kuvaamiseen sekä havainnointiin. Tutkimuksen tekijät eivät saa käyttää tutkimuksen aikana saamiaan salassa pidettäviä tietoja lapsen tai hänen läheistensä vahingoksi tai halventamiseksi tai sellaisten muiden etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi on säädetty salassapitovelvollisuus. Tutkimuksen tekijä ei saa luovuttaa salassa pidettäviä henkilötietoja sivulliselle. Tutkimuksen tekijän tulee toimittaa maksutta tutkimusraportista yksi kappale Lappeenrannan kaupungin kirjaamoon.

Sovelletut oikeusohjeet Kasvatus- ja opetustoimen johtosääntö 14 §
Kasvatus- ja opetustoimen toimintasääntö

Muutoksenhaku Tähän päätökseen voi hakea muutosta. Ohje oheisena.

Tuija Willberg
kasvatus- ja opetustoimenjohtaja

Päätös on lähetetty postitse asianosaiselle

8.10.2014

Saate

Hei Kimpisen ja Lyseon lukiossa opiskeleva!

Olemme sairaanhoidon opiskelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta. Teemme opintoihimme kuuluvaa opinnäytetyötä aiheesta *Lukiolaisten tiedot nuuskasta*. Opinnäytetyössä haluamme tuoda esille, kuinka ajankohtainen ja yleistyvä ilmiö nuuskankäyttö on nykypäivänä. Keräämme aineiston opinnäytetyötämme varten lukiostasi sähköisellä kyselylomakkeella. Vastauksesi tulee vain meille opinnäytetyön tekijöille. Kaikki vastaukset analysoidaan numeerisesti, eikä yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa opinnäytetyön raportista.

Vastauksesi on erittäin tärkeä, koska luotettavat vastaukset antavat meille hyvän pohjan opinnäytetyöraporttiamme varten. Voimme hyödyntää analysoituja tietoja hoitotyössä ja terveydenhoitotyössä.

Toivomme, että kyselyyn osallistuminen olisi aktiivista ja vastaisit kysymyksiimme rehellisesti. Kyselyn voi täyttää anonymisti ja aineisto tuhotaan asianmukaisesti heti analysoinnin päätyttyä. Kyselyyn vastaaminen ei vie kuin muutaman minuutin. Kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista.

Opinnäytetyön tulokset esitellään Saimaan ammattikorkeakoulussa seminaarissa, kun opinnäytetyö on valmis. Opinnäytetyön raportti on luettavissa ammattikorkeakoulujen Theseus-tietokannassa (www.theseus.fi) tammikuussa 2015.

Kiitos ja erittäin hyvää syksyä!

Ystävällisin terveisin

Runo Pyykönen
Sairaanhoitaja opiskelija Saimaan AMK
p.XXXX
Email. runo.pyykonen@student.saimia.fi

Ossi Antikainen
Sairaanhoitaja opiskelija Saimaan AMK
p. XXXX
Email. ossi.antikainen@student.saimia.fi